

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 80 0 К 049297 19 КвЛз
БањаЛука, 03.03.2020. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Весне Антонић као предсједнице вијећа, Обрена Бужанина, др Вељка Икановића, Данеле Миловановић и Горане Микеш као чланова вијећа, уз учешће записничара Соње Матић, у кривичном предмету против осуђеног Г.С. због кривичног дјела изазивања опште опасности из члана 402. став 7. у вези са ставом 4. и 2. Кривичног закона Републике Српске одлучујући о захтјеву за заштиту законитости браниоца осуђеног, адвоката П.М.Б. из Б. изјављеном против правоснажне пресуде Основног суда у Бијељини број 80 0 К 049297 18 К 2 од 06.03.2019. године, у сједници вијећа одржаној дана 03.03.2020. године, донио је

ПРЕСУДУ

Одбија се као неоснован захтјев за заштиту законитости браниоца осуђеног Г.С. поднијет против правоснажне пресуде Основног суда у Бијељини број 80 0 К 049297 18 К 2 од 06.03.2019. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бијељини број 80 0 К 049297 18 К 2 од 06.03.2019. године оглашени су кривим Р.М. и Г.С. због кривичног дјела изазивања опште опасности из члана 402. став 7. у вези са ставом 4. и 2. Кривичног закона Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 49/03, 108/04, 37/06, 70/06, 73/10, 1/12 и 67/13, у даљем тексту: КЗ РС), чија обиљежја су детаљније чињенично описана у изреци те пресуде, па их је суд за учињено кривично дјело осудио на казне затвора у трајању од по 1 (једне) године. Оптужени су обавезани да солидарно плате трошкове кривичног поступка у износу од 2.103,49 КМ и на име судског паушала износ од по 150,00 КМ, а оштећени В.Л. и Д.Л. су са својим имовинскоправним захтјевима упућени на парнични поступак.

У поступку по жалби на ту пресуду, Окружни суд у Бијељини је пресудом број 80 0 К 049297 19 Кж 2 од 03.09.2019. године одбио као неосноване жалбе Окружног јавног тужиоца у Бијељини и браниоца оптуженог Г.С., те је пресуду Основног суда у Бијељини број 80 0 К 049297 18 К 2 од 06.03.2019. године у дијелу који се односи на оптуженог Г.С. потврдио, а жалбу браниоца оптуженог Р.М. уважио па цитирану пресуду преиначио тако што је на основу члана 297. став 1. тачка г) Закона о кривичном поступку Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број: 53/12, 91/17 и 66/18, у даљем тексту: ЗКП РС), према оптуженом Р.М. одбио оптужбу да је (на начин описан у изреци те пресуде) починио кривично дјело изазивања опште опасности из члана 402.

став 7. у вези са ставом 4. и 2. КЗ РС. Одлучено је да трошкови кривичног поступка као и нужни издаци овог оптуженог и његовог браниоца падају на терет буџетских средстава.

Против те пресуде захтјев за заштиту законитости (у даљем тексту: Захтјев) је благовремено поднио бранилац осуђеног, адвокат П.М.Б. из Б. због повреде Кривичног закона и повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП-а с приједлогом да Врховни суд преиначи побијану пресуду тако што ће одбити оптужбу против оптуженог С., или истог ослободити или укинути другостепену пресуду и предмет вратити на поновно одлучивање или евентуално укинути и првостепену и другостепену пресуду и предмет вратити на поновно суђење.

Замјеник главног републичког јавног тужиоца Светлана Брковић је оспорила основаност Захтјева и предложила да се исти одбије у смислу одредби члана 355. ЗКП РС.

Приликом одлучивања о Захтјеву, овај суд се примјеном одредби члана 354. ЗКП РС („Службени гласник Републике Српске“, број: 53/12, 91/17 и 66/18), ограничио на испитивање само оних повреда закона на које се позвао подносилац Захтјева, те је одлучено као у изреци ове пресуде из слиједећих разлога:

Захтјев за заштиту законитости се, у смислу одредбе члана 350. став 1. ЗКП РС, може поднијети против правоснажне пресуде само у случајевима повреде Кривичног закона, те повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС (која се манифестује у повреди права на одбрану), а уз ограничења прописана у ставу 2. и ставу 3. овог члана. Ограничењима из става 2. цитиране законске одредбе искључена је могућност улагања овог правног лијека ако није изјављена жалба на првостепену пресуду, као редовни правни лијек, а на наведене повреде материјалног и процесног закона се није могуће позивати у Захтјеву, ако нису биле изнесене у жалби (осим ако се ради о повреди учињеној у жалбеном поступку), док је ограничењима из става 3. искључена могућност улагања овог правног лијека против пресуде Врховног суда донесене у трећем степену.

У конкретном случају поднесеним Захтјевом браниоца осуђеног означена су оба наведена законска основа побијања правоснажне пресуде. При томе је повреда Кривичног закона конкретизована на оне облике предвиђене у члану 312. тачка а), тачка в), тачка г) и тачка ђ) ЗКП РС а те повреде, осим повреде прописане под тачком ђ) цитиране законске одредбе, су биле изнесене у жалби браниоца оптуженог на првостепену пресуду. Повреда права на одбрану као битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС била је означена као разлог побијања првостепене пресуде жалбом браниоца оптуженог али без прецизирања у чему се огледа ова повреда, међутим из разлога у образложењу Захтјева произлази да се овим правним лијеком указује на повреду права на одбрану учињену у жалбеном поступку.

Неосновани су приговори Захтјева засновани на тврдњи да је побијаном пресудом повријеђен Кривични закон на штету осуђеног, те да је у жалбеном поступку повријеђено право на одбрану оптуженог.

Захтјев првенствено приговора да је побијаном пресудом на штету оптуженог повријеђен Кривични закон на начин што је супротно принципу *ne bis in idem* из члана 4. ЗКП РС (забрана двоструког суђења за исто кривично дјело) а који принцип је

заштићен чланом 4. Протокла број 7 уз Европску конвенцију, побијаном пресудом оптужени оглашен кривим и кажњен за исти догађај (исто дјело) за које је претходно правоснажним рјешењем истог суда број 80 0 Пр 08665 13 Пр од 10.02.2014. године кажњен у прекршајном поступку. Тврдњом да се у конкретном случају побијана пресуда односи на већ правоснажно пресуђену ствар Захтјев сугерише да је почињена повреда Кривичног закона из члана 312. тачке в) и тачке г) ЗКП РС (постојање околности која искључује кривично гоњење и да је у погледу кривичног дјела које је предмет оптужбе примјењен закон који се не може примјенити).

Аргументима Захтјева изнесеним у прилог тврдње о почињеним облицима повреде Кривичног закона није доведена у сумњу правилност закључка побијане другостепене пресуде, а нити валидност датих разлога за такав закључак, да цитирано правоснажно рјешење Основног суда у Бијељини, којим је утврђена одговорност оптуженог Г.С. за учињени прекршај нема у овом кривичном поступку карактер *res iudicata* (пресуђене ствари), па у том смислу вођењем кривичног поступка против њега није повријеђе ни принцип *ne bis in idem*.

Наиме, кривично дјело изазивање опште опасности из става 2. из члана 402. КЗ РС по свом карактеру представља посебан облик кривичног дјела изазивања опште опасности са бланкетном диспозицијом, код којег се радња извршења манифестује у непоступању службеног или одговорног лица по прописима или техничким правилима о заштитним мјерама са посљедицом проузроковања конкретне опасности за живот или имовину већег обима, а квалификовани облик овог кривичног дјела предвиђен у ставу 7. цитиране законске одредбе постоји када усљед пропуштања таквог чињења наступи смрт једног или више лица.

У конкретном случају, према утврђењу побијане пресуде, осуђени Г.С., као одговорно лице, критичног догађаја није поступио по прописима и мјерама о заштити на раду при кориштењу електричне енергије, па је усљед тога из нехата изазвао опасност за живот електромонтера Д.Л., при чему је и проузроковао његову смрт. У таквом пропуштању чињења, на које је као одговорно лице био обавезан у смислу наведених правила и прописа (које је детаљно конкретизовано у изреци пресуде с аспекта бланкетних прописа и радњи које је био дужан предузети, а које непредузимање је имало за посљедицу смрт једног лица,) остварена су сва битна обиљежја кривичног дјела изазивања опште опасности из члана 402. став 7. у вези са ставом 4. и 2. КЗ РС, за које дјело му је побијаном пресудом изречена казна затвора у трајању од 1 (једне) године.

Поводом тог догађаја паралелно је вођен и прекршајни поступак који је правоснажно мериторно окончан прије овог кривичног поступка. У прекршајном поступку утврђена је одговорност оптуженог за прекршај из члана 11. став 1. у вези са чланом 67. став 2. Закона о заштити на раду, који се манифестује у пропуштању да као одговорно лице у правном лицу у својству контролора извођења радова, критичног догађаја обезбједи превентивне мјера ради заштите живота и здравља запосленог радника Д.Л., довођењем мјеста рада у безнапонско стање а приликом прикључка бројила на нисконапонску мрежу у мјесту К., за који прекршај му је изречена новчана казна у износу од 500,00 (петстотина) КМ.

Из разлога у образложењу побијане пресуде недвосмислено произлази закључак да се у конкретном случају за један деликт нису водила два поступка за кривично дјело, него да су у радњама осуђеног истовремено остварена обиљежја и прекршаја и кривичног дјела бланкетног карактера, јер повреда бланкетних прописа који према чињеничном опису кривичног дјела (у диспозитиву оптужнице и изреци побијане пресуде) одређују радњу извршења дјела, истовремено манифестује и прекршај. Дакле, у конкретном догађају су једном радњом истовремено угрожена различита заштићена добра и остварена обиљежја два кажњива дјела, прекршај и кривично дјело.

Такав закључак се образлаже аргументима да дјело за које је осуђени кажњен у прекршајном поступку нема карактер кривичне оптужбе у смислу одредби члана 4. став 1. Протокола 7 уз Европску конвенцију ни по својој правној природи с обзиром на заштитни објекат, ни по тежини казне с обзиром да је за то дјело запријеђена и изречена новчана казна. При томе се апострофира разлика у правој природи дјела за које је осуђени кажњен у прекршајном поступку за прекршај којим се штити успостављени систем заштите на раду при кориштењу електричне енергије (у складу са Законом о заштити на раду), и предметног кривичног дјела којим се пружа заштита опште сигурности људи и имовине, односно заштита живота људи и имовине већег обима. Осим тога, поред разлике у заштићеним добрима између конкретног прекршаја и кривичног дјела, побијана пресуда наглашава разлику у прописаној врсти казне којим се та добра штите, јер за учињени прекршај прописана је новчана казна од 250,00 до 1.500,00 КМ, а за кривично дјело казна затвора у трајању од једне до осам година. Надаље, истичући да чињенични опис дјела за које је побијаном пресудом осуђени оглашен кривим, превазилази чињенични опис из изреке прекршајне одлуке у дијелу који се односи на наступање забрањене посљедице у виду смрти једног лица, што представља битни елемент кривичног дјела изазивање опште опасности из члана 402. став 7. у вези са чланом 4. и 2. КЗ РС, а не и прекршаја за који је осуђени кажњен, побијана пресуда закључује да нема основа за примјену начела „*ne bis in idem*“.

Наведене разлоге као мјеродавно образложење прихвата овај суд у цијелости па се супротне тврдње захтјева не могу прихватити као основане. Ово из разлога што принцип *ne bis in idem* из члана 4. став 1. Протокола 7 уз Европску конвенцију подразумијева забрану поновног суђења и кажњавања неког лица за кривично дјело за које је већ правоснажно ослобођен или осуђен у складу са законом и кривичним поступком те државе. У конкретном случају дјело за које је осуђени кажњен у прекршајном поступку не задовољава ни један од алтернативних критерија које је Европски суд за људска права успоставио у предмету *Енгел* да би се радило о оптужби за кривично дјело, а односе се на правну природу дјела и тежину прописане казне за то дјело. Осим тога у односу на идентитет дјела, за оцјену да ли су дјела иста (*идем*) Европски суд за људска права је у предмету *Sergey Zolotukhin v. Russia* (10. фебруар 2009. године) заузео становиште да је за оцјену да ли се ради о истом дјелу од одлучујућег значаја да је чињенично стање које се ставља на терет оптуженом у оба поступка исто или у битном исто, а у конкретном случају несумњиво је утврђено да чињенични опис кривичног дјела у изреци побијане пресуде у битним чињеницама превазилази чињенични опис дјела за које је осуђени кажњен у прекршајном поступку. Из наведених разлога неоснован је приговор Захтјева заснован на тврдњи да је побијаном пресудом учињена повреда Кривичног закона из члана 312. тачка в) ЗКП РС.

Надаље, неосновани су аргументи захтјева којим се сугерише да је побијаном пресудом учињена и повреда из тачке а) члана 312. ЗКП РС, тврдњом да чињенични опис радње извршења дјела у изреци пресуде не садржи све елементе бића кривичног дјела за која је осуђени оглашен кривим, образлажући да дјелатност овог оптуженог није конкретизована у смислу јасног и прецизног описа конкретне радње којом је осуђени електричном енергијом узроковао смртну посленицу оштећеног, те да бланкетни прописи на које се суд у изреци позвао нису правилно примјењени.

Супротно томе, ова суд налази да је у чињеничном опису изреке побијане пресуде, сасвим јасно и конкретно дефинисана радња извршења дјела која се манифестује у пропуштању оптуженог да као одговорно лице, радећи на пословима бригадира у пословној јединици Лопаре, која послује у саставу ЗЕДП „Електробијељина“ АД Бијељина, РЈ „Електродистрибуција“ Угљевик, поступи по прописима и техничким правилима у заштитним мјерама (Правилником о заштити на раду при кориштењу електричне енергије, Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста ЗЕДП „Електробијељина“ АД Бијељина и Правилником о здрављу и заштити на раду ЗЕДП „Електробијељина“ АД Бијељина), тако што није извршио припрему радног мјеста за радове у безнапонском стању и организовао рад на објекту који обезбјеђује највећу могућу сигурност, чиме је изазвао опасност по живот људи, усљед чега је наступила смрт електромонтера Д.Л. При томе су сасвим прецизно и јасно конкретизоване радње осуђеног које је пропустио да изврши (које су у узрочној вези са насталом смртном последицом), као и одговарајуће одредбе наведених прописа из којих произилази обавеза осуђеног, као одговорног лица, да те радње предузме.

С обзиром на то да се приговор повреде Кривичног закона из тачке г) члана 312. ЗКП РС (која се огледа у примјени закона који се није могао примјенити), темељи на неоснованој тврдњи о учињеним повредама кривичног закона из тачке а) и в) цитиране законске одредбе, то ни овом приговору захтјева нема мјеста.

Повреда Кривичног закона из члана 312. тачка њ) ЗКП РС (на коју се захтјев није изричито позвао, али садржајно кроз образложење упућује на овај облик повреде закона, тврдњом о кршењу члана 44. став 2. КЗ РС), није била изнесена у жалби браниоца осуђеног на првостепену пресуду, премда је том пресудом повреда учињена, па с обзиром на то искључена је могућност позивања на ту повреду овим ванредним правним лијеком у смислу одредбе члана 350. став 2. ЗКП РС. Осуђеном у сваком случају стоји на располагању могућност да у смислу одредбе члана 93. став 1. ЗКП РС поднесе захтјев судији који је судио у првом степену да донесе посебно рјешење којим ће се у казну затвора изречену побијаном пресудом урачунати и казна изречена за прекршај учињен у истом догађају.

Тврдња о повреди права на одбрану, као битној повреди одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС у конкретном случају се темељи на приговору Захтјева да је у жалбеном поступку овај оптужени различито третиран од стране другостепеног суда у односу на саоптуженог за исто кривично дјело, када је побијаном пресудом у односу на оптуженог Р.М. одбијена оптужба да је починио предметно кривично дјело, уз образложење да се ради о пресуђеној ствари, с обзиром да

је у односу на овог оптуженог правоснажно обустављен прекршајни поступак за исти догађај из разлога што није доказано да је починио прекршај који му се ставља на терет, а који се манифестује у непоступању по члану 53. Правилника о заштити на раду при кориштењу електричне струје и члану 10. став 1. Закона о заштити на раду. При томе Захтјев развија тезу да правоснажна одлука у прекршајном поступку за оба оптужена у овом кривичном поступку има карактер пресуђене ствари па да је примјеном принципа *ne bis in idem* и према осуђеном требало одбити оптужбу за предметно кривично дјело.

На наведеним аргументима Захтјева по оцјени овог вијећа, не може се темељити тврдња о повреди права на одбрану, као битној повреди одредаба кривичног поступка из из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС.

Наиме, право на одбрану садржано у принципу „једнакост оружја“ који манифестује једнак процесни положај странака током суђења, обухвата читав спектар процесних права која оптуженом обезбјеђују једнаке процесне могућности током поступка у припреми и представљању случаја који је предмет оптужбе. То право на одбрану првенствено обухвата, али се не ограничава на сљедећа права: право на довољно времена и одговарајуће могућности за припремање одбране, право да позива и испитује свједоке, право на ангажовање вјештака, право присуствовања суђењу, право приступа документацији и другим доказима који му могу помоћи у припреми одбране, право на браниоца, те право на присуствовање расправи у жалбеном поступку на којој је присутан тужилац. Повреда ових права, али и других права оптуженог која су у функцији осигурања једнаког процесног положаја странака током суђења, представља посебан облик битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС, која има за посљедицу укидање пресуде донесене уз ове повреде поступка.

Дакле, право на одбрану као наведени облик битне повреде одредаба кривичног поступка се односи на процесне гаранције оптуженом да ће му се током суђења осигурати иста процесна права као и тужиоцу у представљању случаја, па слиједом тога ова повреда се не може градити на тврдњи Захтјева да је овај осуђени доведен у неповољнији положај у односу на саоптуженог у истом предмету посматрано с аспекта примјене Кривичног закона у сегменту постојања пресуђене ствари као околности која искључује кривично гоњење.

Из изнијетих разлога, овај суд налази да поднесени Захтјев браниоца осуђеног није основан, јер повреде закона на које се позива подносилац Захтјева нису учињене, на што се и у одговору замјеника главног републичког јавног тужиоца на тај Захтјев правилно указује, ради чега је у смислу одредбе члана 355. ЗКП РС одлучено као у изреци, тако што је Захтјев одбијен као неоснован.

Записничар
Соња Матић

Предсједница вијећа
Весна Антонић

Тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић